

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 266/2025-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B3-25Cb/98/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B3-25Cb/98/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava III **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B3-25Cb/98/2021 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **500 eur**, ktoré mu **j e** Mestský súd Bratislava III **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. mája 2025 a doplnenou 16. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-25Cb/98/2021. Žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznal mu finančné zadosťučinenie 7 500 eur a náhradu trov konania. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 266/2025-21 z 27. mája 2025 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že predmetom napadnutého konania je žaloba o zaplatenie 55 556,28 eur s príslušenstvom proti obchodnej spoločnosti Automobilové opravovne Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, a. s., ktorú podal sťažovateľ 1. apríla 2021 na Okresnom súde Bratislava III. V napadnutom konaní, ktoré je v súčasnosti vedené na mestskom súde, nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

3. Podstata sťažnosti spočíva v tvrdenom porušení označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a charty zbytočnými prietáhmi mestského súdu v napadnutom konaní, ktoré ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvá viac ako 4 roky, pričom viaceré úseky napadnutého konania majú byť poznačené zbytočnými prietáhmi vzniknutými buď nečinnosťou, alebo neefektívnym postupom konajúceho súdu. Podľa sťažovateľa predmet konania predstavuje bežnú agendu všeobecných súdov a nie je právne ani fakticky zložitý. Sťažovateľ je presvedčený, že svojou procesnou aktivitou neovplyvnil celkovú dĺžku napadnutého konania. Význam sporu má pre neho existenčný význam, keďže v prípade prehry v sporoch bude s vysokou pravdepodobnosťou nútený vyhlásiť osobný bankrot. Zbytočné prietahy majú byť spôsobené výlučne postupom konajúceho súdu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Predsedníčka mestského súdu zrekapitulovala doterajší priebeh napadnutého konania chronologickým prehľadom procesných úkonov súdu prvého stupňa. Podľa jej názoru sa o predĺženie napadnutého konania pričínili aj sťažovateľ prostredníctvom nedostatkov žaloby, ktoré bolo nevyhnutné odstrániť, jeho početných procesných úkonov, sťažností proti procesným rozhodnutiam a odročenia pojednávania z dôvodov na jeho strane. V prípade, ak by ústavný súd dospel k záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov porušené bolo, žiada zvážiť dôvodnosť a primeranosť finančného zadosťučinenia a nepriznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v plnej uplatnenej výške.

5. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

7. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

9. Pokiaľ ide o prvé kritérium, po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Z obsahu ústavnej sťažnosti, chronológie procesných úkonov ani vyjadrenia predsedníčky mestského súdu nevyplýva žiadna osobitná okolnosť, na základe ktorej by napadnuté konanie bolo možné považovať za osobitne skutkovo zložitú.

10. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že svojím správaním, resp. procesnou aktivitou prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania. Súd prvej inštancie sa musel vysporiadať s formálnymi nedostatkami žaloby, na ktorých odstránenie musel sťažovateľa vyzývať, a rovnako sa musel vysporiadať s jeho početnými procesnými úkonmi (návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov, sťažnosti proti procesným rozhodnutiam súdu, obsiahle návrhy na uskutočnenie dokazovania a pod.), čo malo nepochybne vplyv na dĺžku konania. Jedno z dosiaľ naplánovaných pojednávaní (9. 10. 2023) bolo odročené z dôvodov na strane právneho zástupcu sťažovateľa. V súlade s judikatúrou ESLP sťažovateľovi síce nemôže byť vyčítané uplatnenie procesných prostriedkov, ktoré mu na ochranu jeho práv poskytuje vnútroštátny právny poriadok, avšak na druhej strane nemožno pričítať štátu zodpovednosť za prieťahy, ktoré v konaní vznikli v dôsledku nutnosti vysporiadať sa s takýmito návrhmi (rozsudok ESLP č. 52859/99 z 25. 5. 2004 vo veci Dostál proti Českej republike, § 220).

11. Pri posudzovaní postupu mestského súdu ústavný súd už na úvod konštatuje, že aktuálna celková dĺžka napadnutého konania 4 roky a 2 mesiace od podania žaloby už presiahla dĺžku súladnú s obsahom práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pri zohľadnení chronológie procesných úkonov, ktorá bola súčasťou vyjadrenia predsedníčky mestského súdu, ústavný súd konštatuje, že postup konajúceho súdu bol poznačený aj nečinnosťou, ktorá mala vplyv na vznik zbytočných prieťahov.

12. V úvodnej fáze napadnutého konania bol postup vtedy konajúceho súdu pomerne plynulý a bez prieťahov. Okresný súd sa musel vysporiadať s formálnymi nedostatkami žaloby, na ktorých odstránenie sťažovateľa vyzýval, rozhodoval aj o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, ktorému nevyhovel. Sťažovateľ napokon zaplatil súdny poplatok až na opakovanú výzvu súdu. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 22. mája 2023 a bolo odročené na 9. október 2023. Pojednávanie uskutočnené v máji 2023 bolo jediným úkonom súdu v danom roku, keďže pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť 9. októbra 2023, sa neuskutočnilo z dôvodov na strane právneho zástupcu sťažovateľa. Nasledovalo súvislé obdobie nečinnosti zo strany súdu, ktoré trvalo až do 11. júla 2024, keď zákonná sudkyňa určila termín pojednávania na 28. október 2024. V nasledujúcom období už bol postup súdu plynulý, uskutočnili sa tri pojednávania (28. 10. 2024, 10. 2. 2025 a 12. 5. 2025). Najbližšie pojednávanie je naplánované na 7. júl 2025.

13. S poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania poznamenanú nečinnosťou ústavný súd dospel k záveru, že súdy konajúce v napadnutom konaní nepostupovali v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu. Postupom mestského súdu (na ktorý sa „preniesla“ aj zodpovednosť pôvodne konajúceho súdu) v napadnutom konaní tak bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

14. Vzhľadom na to, že v napadnutom konaní nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté, ústavný súd prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.2. K namietanému porušeniu čl. 47 charty:

15. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú jej ustanovenia určené pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. Vymedzenie rozsahu pôsobnosti charty pre členské štáty konkretizujú Vysvetlivky k Charte základných práv Európskej únie [Ú. v. EÚ C 303, 14. 12. 2007, s. 17 – 35 (ďalej len „vysvetlivky“)], ktoré sa majú podľa čl. 6 ods. 1 tretieho pododseku Zmluvy o Európskej únii riadne zohľadniť a na ktoré sa má podľa čl. 52 ods. 7 charty náležite pri jej výklade prihliadať (pozri napr. aj rozsudok DEB, C 279/09, EU:C:2010:811, bod 32). Podľa vysvetliviek k čl. 51 charty, ktoré poukazujú na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), „povinnosť rešpektovať základné práva vymedzené v rámci Únie je pre členské štáty záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva Únie“. Ak vnútroštátna právna úprava patrí do pôsobnosti práva Únie, základné práva zaručené chartou musia byť dodržané a nemôže nastať prípad, ktorý by spadal pod právo Únie a neuplatnili by sa základné práva zaručené chartou (pozri rozsudok *Åklagaren proti Hans Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 21). Z uplatniteľnosti práva Únie vyplýva uplatniteľnosť základných práv zaručených chartou.

16. Judikatúra Súdneho dvora, na ktorú odkazujú aj vysvetlivky k čl. 51 charty, spresňuje situácie, keď konanie členských štátov spadá do rámca pôsobnosti práva Európskej únie. Je to tak v troch situáciách, a to ak členské štáty preberajú (implementujú) právo Únie (pozri rozsudok *Hubert Wachauf proti Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft*, 5/88, EU:C:1989:321), ak ich konanie spadá pod výnimku z uplatňovania únijných pravidiel prípustnú samotným právom Únie [pozri rozsudok *Elliniki Radiophonia Tiléorassi AE a Panellinia Omospondia Syllogon Prossopikou proti Dimotiki Etairia Pliroforissis a Sotirios Kouvelas a Nicolaos Avdellas a iní.* („ERT“), C-260/89 EU:C:1991:254] a napokon ak vo všeobecnosti ich konanie spadá do rámca práva Únie [pozri rozsudok *Daniele Annibaldi proti Sindaco del Comune di Guidonia a Presidente Regione Lazio* („Annibaldi“), C-309/96, EU:C:1997:631]. O tretiu situáciu ide vtedy, ak sa v konkrétnej a špecifickej situácii v určitej spojitosti uplatní osobitná hmotnoprávna norma práva Európskej únie (pozri rozsudok *Karner*, C 71/02, EU:C:2004:181, body 48 až 53; rozsudok *Åklagaren proti Hans Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105).

17. K aplikovateľnosti charty v prejednávanej veci sa sťažovateľ vyjadruje len vo všeobecnej rovine, a to citáciou judikatúry. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ je občanom Európskej únie, nepostačuje pre záver o aplikovateľnosti základných práv zaručených chartou. Primárnym kritériom aplikovateľnosti charty totiž nie je občianstvo sporovej strany v civilnom súdnom konaní, ale výkon práva Európskej únie v konkrétnom posudzovanom prípade, teda to, či vnútroštátna právna úprava, ktorá má byť v danej kauze uplatnená, spadá do pôsobnosti úniového práva. Z obsahu ústavnej sťažnosti, z príloh k nej priložených ani zo skutkových zistení ústavného súdu nevyplývajú žiadne dôvody na záver, že mestský súd vo veci sťažovateľa aplikoval právo Európskej únie, resp. že by sa predmet posudzovaného konania týkal práva Európskej únie (III. ÚS 141/2011, IV. ÚS 398/2013, IV. ÚS 166/2021). Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že čl. 47 charty nie je na vec sťažovateľa aplikovateľný *ratione materiae*, preto ústavnej sťažnosti v uvedenej časti nevyhovelo (bod 5 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd konštatuje, že v uvedenej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. V okolnostiach veci aj s prihliadnutím na spoluzavinenie sťažovateľa za zistené priedahy ústavný súd považoval za primerané priznať mu finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur, ktoré mu je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

19. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 949,17 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty predstavuje sumu 949,17 eur. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu